



Světská

Hana Burešová



Světská

Hana Burešová

© Hana Burešová, 2022

© Backstage Books, 2022

ISBN 978-80-7665-009-1



Světská



Hana Burešová

2022

Světská

Konečně přišla úleva po živém vysílání. Byl to dlouhý den, a ještě delší večer. Kdybych měla svou práci v televizi popsat jedním slovem, bylo by to slovo STRES. Nikdy nic neprobíhá podle plánu a vždycky se najde někdo, kdo pod tíhou okamžiku vybuchne a pro sprostá slova nejde daleko. Proto se mi ulevilo, když se obávaný den chýlil ke svému konci a já ho tentokrát přežila bez větších hádek.

„Hani, jedeš s námi. My odjíždíme jako první.“

To by bylo super, dostat se co nejrychleji domů, pomyslela jsem si a souhlasila s kolegovou nabídkou.

Konečná sestava je v autě a směřujeme zpět k budově televize, kde mám zaparkované vlastní auto. Mám ráda ten pocit úlevy po dobře odvedené práci. Ovšem v autě klidné rozjímání nenastalo.

„Tak co, Ondro, projel ses na ruským kole? Nebylo ti z toho špatně, když jsi tam musel jezdit dvacet minut a čekat na dobrý záběr?“

„Špatně mi nebylo, ale ty vole, ta zima se nedala vydržet.“

Poslouchám rozhovor spíš zdálky, protože únava je silnější než já.

„Ještě zkásnout kolotočáře za reklamu a byl bych spokojenější,“ prohodil kameraman.

Nevydržela jsem to a do debaty se vložila: „To ruský kolo, co stojí uprostřed Moravského náměstí, žádnou reklamu nepotřebuje. To my jsme potřebovali záběry z kola, takže měla

spíš televize zaplatit kolotočářům, a ne oni nám,“ oponovala jsem zdravým rozumem. To jsem ještě netušila, co svým názorem způsobím. Poznámka vedla k tomu, že kolegové začali vzpomínat na své zážitky okolo kolotočů.

„Fakt mě okradli u střelnice. Nikdy nezapomenu, že okradli dítě,“ líčil kameraman.

„Jo, jo, bordel je tam vždycky. Já se nikdy tak tvrdě nepohádal jako s komediantama. Skoro přes hubu jsem si s nima dal,“ přizvukoval asistent kamery, který měří sto šedesát centimetrů a představa, že vyvolává bitku, je spíš k smíchu.

Mlčky jsem poslouchala dál a vyšlo z toho, že nakonec vlastně neví, jestli incident vyvolal člověk od obsluhy atrakcí, nebo jenom další návštěvník, ale zmínit se pod tíhou okamžiku musel. Prostě když se někde kydá hnůj, tak na pořádnou hromadu. Rozjetý asistent kamery došel k závěru: „Stejně od nich všichni chlastaj a fetujou, jako ten Kočka, co se rozmáznul na dálnici.“

Už jsem to nevydržela, musela jsem zasáhnout: „Proč házíš všechny do jednoho pytle? Podle tebe všichni, co se zabijou na silnici kvůli drogám, jsou od kolotočů?“ slyším sama sebe vystartovat. Můj hlas zní i mně samotné útočně a zle. Přání, že se dnes s nikým nepohádám, zřejmě nebude vyslyšeno.

„Sorry, samo že ne, to jsem myslel s nadsázkou.“

Pokus o omluvu neberu.

„Příště používej k myšlení mozek, a ne nadsázku, ať si ostatní nemusí říct, že jsi blb!“ vyštěkla jsem.

Naštěstí jsme už vjížděli do brány studia a debata byla ukončena.

Vůbec nikdo v mé práci neví, že jsem byla světská. Ještě mě na malý moment napadlo, že bych při výstupu z auta klukům

řekla, co mě do dvaceti pěti let živilo. Jejich reakce by mě v tu chvíli nesmírně zajímala. Copak jsem jiný člověk s prací v produkci televize, než když jsem chodila kilometry po ploše autodromu? Každý z nich mě znal už minimálně rok a s každým z nich jsem měla výborný kamarádský vztah. Změnil by se jejich pohled na mě, kdybych jim řekla, že jsem obsluhovala autodrom?

Neudělala jsem to. Napůl ze strachu, že by se na mě začali dívat jinak, a napůl z nechuti odpovídat na různé otázky. A že to je práce, která vyvolává otázky, jsem si již mnohokrát v minulosti ověřila. Raději jsem co nejrychleji vystoupila, vrátila kamery do skladů a téměř běžela k autu, abych byla co nejrychleji doma v teple.

Cestou domů nemůžu přestat myslet na debatu v autě. Celý život se potkávám s různými názory, měla bych být zvyklá a neměl by mě rozladit malý, tlustý, brýlatý chlap s pleší, který to v životě dotáhl nejdál na asistenta. Poznala jsem velmi důkladně dva rozdílné světy a ani jeden není ideální. Dalo mi to ale hromadu zkušeností.

„Sakra, kašli na to a soustřeď se na cestu,“ téměř jsem okřikla sama sebe.

Venku sněží, mrzne a je tma. Je namístě jet pomalu a opatrně. Slyším ze zadního sedadla vyzvánět mobil. To má o mě Tonda už strach, kde jsem tak dlouho. Bojím se pro mobil otočit, tak ho nechávám vyzvánět.

Konečně vjízdim na parkoviště mezi paneláky. Štěstí mi přálo a našla jsem téměř okamžitě volné místo. To se v tuhle večerní hodinu nestává. Při výstupu z auta automaticky mrknu na naše okna ve třetím patře a vidím Tonda, jak má

odhrnutou záclonu a sleduje každé auto, které přijíždí. Určitě už je rád, že jsem v pořádku doma. Z posledních sil беру schoďdy po dvou, ať jsem co nejrychleji u něj.

„Já se o tebe bál, proč nebereš telefon?“

Nemám chuť už dnes večer nic vysvětlovat a jen mu padnu do náruče celá promrzlá.

„Pojď do tepla, napustím ti vanu a zahřeješ se.“

Co nejrychleji jsem ze sebe sundala zimní oblečení, sedla si ke stolu v kuchyni a mlčky sledovala, jak Tonda napouští vanu a dělá mi teplý čaj. Jak já bez něj mohla vůbec existovat?

„Copak ti je, lásko? Nic neříkáš, jsi zamklá. Jak to dneska šlo?“

„Počkej, lehnu si do vany a povykládám ti to. Necítím nohy, jak je mám zmrzlý.“

Teplá voda ve vaně mě štípe po celém těle, ale bolest střídá úleva a já dostávám zase normální teplotu. Tonda se uvelebí na pračce, která stojí hned vedle vany, a kouká na mě svrchu. Často si takhle povídáme. Buď sedím na pračce já, nebo on. Ponořené v bublinkách se mi konečně rozplétá jazyk a můžu začít líčit zážitky dne.

„Tak povídej, jaký to bylo?“

Začala jsem zeširoka, vysvětlovala jsem každý detail dne, ale nakonec jsem stejně skončila u rozhovoru z auta, i když by bylo spíš lepší se tím už nezaobírat.

„Nevíš, sakra, proč mě to tak strašně štve? Už to pět let nedělám. Mělo by mi to být jedno. Přesto mě to dneska dorazilo. Každý si představuje kdo ví co, když přijde na téma komedianti, ale já zažila jen práci. Pořád samá práce. Měla jsem jim vykládat, jak jsem se na zkoušku z němčiny učila v autě

před školou, protože jinak jsem neměla čas? To je podle mě světskej život.“

„Hani, kašli na to, koukni, kde teď jsi. Podívej se, jak ses posunula. Změnila jsi od základu svůj život. Kdo to dokáže? Když si řekneš, že něco chceš, tak to máš a nikdo tě nezastaví. Není namístě se zaobírat minulostí. Vybuodovala sis všechno sama. Nikdo ti nic nedal. Nejsi povinná někomu něco vysvětlovat nebo dokazovat, že jsi nejlepší.“

Jako vždycky má Tonda pravdu a já vím, že musím žít bez minulosti. Ale není to lehké. Dvacet pět let mě formoval světský život a poznamenal mě víc, než jsem si dokázala představit. Vždyť já si nejsem jistá ani tím, kam vlastně patřím.

„Hani, počkám na tebe v posteli a nemysli na špatné věci. Vyspíš se a zítra bude zase dobře.“

Zítra vstávám v šest hodin, to už mi toho spánku moc nezbyvá, uvědomila jsem si.

Ležení ve vaně není zrovna moje oblíbená činnost, tím spíš, když už vyprchají všechny bublinky, ale dnes mi je v ní dobře. Myšlenky se mi honí v hlavě jedna za druhou. Napadlo vůbec dědu, když začal jezdit s kolotoči, jak to ovlivní další generace?

Hned jsem se v duchu vrátila do chvíle, kdy jsem byla se školou na lyžáku a s povděkem jsem vítala nedostatek sněhu (aspoň se vrátím celá). Přesně tam jsem si uvědomila, jak originální děda byl.

„Jaká je vaše historie?“ zeptal se mě večer v klubovně jeden z učitelů, který byl zároveň starostou ve vesnici, kam rodiče dlouhá léta jezdí na pouť. Asi si představoval, že si stoupnu a přednesu mu nejméně dvousetletou historii. Nevěděla jsem,

co odpovědět. Mohla jsem vyprávět maximálně o dědovi, který se jednou ráno probudil a řekl si, že bude jezdit s kolotoči. Pak bum, uběhlo šedesát let a jsem tady já a přemýšlím, jak lidem vysvětlit odpovědi na otázky, které jsou s tímhle povoláním spjaté.

„Já se omlouvám, ale o historii vám nic neřeknu. Já ji neznám. Spíš dostávám otázky typu kam chodíme na záchod, než jaký mám předky.“

Učitel byl z mého vysvětlení zaskočený, ale já neměla dál co říct. Děda chodil přes týden do práce a o víkendů jezdil s řetízovým kolotočem a se střelnicí, které tahal traktorem. Až tak primitivní to bylo. Žádná sága rodu, žádní předci.

Asi jsem se ve vaně zdržela až příliš dlouho, protože když jsem se konečně dostala do postele, Tonda pravidelně oddechoval. Už jsem věděla, že ranní vstávání na vysílání bude peklo. Tělo má chuť vypnout, ale hlava jede na plné obrátky.

Privinu se k Tondovi a uvelebím se na jeho polštáři a pod jeho peřinou. Obejme mě a ještě víc mě k sobě přitáhne. Občas přemýšlím, jestli bychom se našli, kdybych nejezdila s kolotoči na pouť do jeho rodné vesnice. Známe se od dětství, a přece trvalo dlouho, než jsme pochopili, že jsme pro sebe ti praví. Konečně mě přestává bavit přemýšlet a přemáhá mě únava. Sladký spánek je tady a já mám pár hodin na nabrání nových sil.

Nemám ráda ranní vstávání, když je venku ještě tma. Zdá se mi, jako bych zavřela oči před minutou, a už zase zvoní budík. Za chvíli mám vysílání, tak musím pohnout. Tonda mi, ještě rozespálý, připomene jednu důležitou věc.

„Nezapomněla jsi, že dnes jedeme za tvým tátou na narozeniny?“

„Jasně že jsem nezapomněla. Setkání s tátou mě tak děsí, že na to nikdy nezapomenu.“ Čtrnáct dní předtím se na to připravuju a dalších čtrnáct dní se z toho vzpamatovávám. Teď ale nemám čas se tím zabývat. „Čau, lásko, přijedu, co nejdřív to půjde.“

A zase mizím. Je mi líto, že jsem málo doma. Tonda si jako ajťák může plánovat práci, jak se mu to hodí, a často pracuje z domu. Zato já jsem ta, která chodí pořád pryč, a je jedno, jestli je noc, víkend nebo svátek. Když jsem přestala jezdit s kolotoči, nejvíc jsem se těšila na volné víkendy a na to, že se vyspím celou noc. To bych ovšem nesměla pracovat v televizi.

Venku teprve svítalo a já už seděla v režii a hlídala živý přenos z Brna. Zajímalo by mě, kdo se na to může tak brzy ráno koukat? Být to na mně, tak to zruším. Z přemýšlení mě vytrhl kolega, který šel okolo.

„Zdarec, Hani, ty jsi tady dneska nějak brzo.“

„Máme vysílání pro Prahu, tak jsem musela dorazit dřív. Ale co ty tady tak brzo?“

„Vysíláme tenhle týden Dobré ráno z Brna, tak to bude otrava. Včera jsem byl na narozeninách a dneska jsem tady od půl pátý.“

„Tak to už jsi to rovnou mohl vzít jedním tahem, ne? Já jdu na narozeniny dneska. Táta má padesát. Ještě jsem ani nekoupila žádný dárek. Kupuje se mu hrozně špatně. Všechno, co potřebuje, už má.“

Nevědomky jsem si naběhla, protože v tu chvíli se kolega zeptal: „A co vlastně ten tvůj táta dělá za práci?“

Na tuhle otázku mám celoživotně jednu odpověď. Řekla jsem ji už tolikrát, že tomu začínám věřit.

„Táta má autodopravu.“

Za ty roky lhaní jsem vyzozorovala, že se mě už nikdo dál na nic nezeptá. Je to odpověď, která každého uspokojí. I kolegu v danou chvíli uspokojila a dál pokračoval rozhovor směrem, co na narozeniny nejraději dostává on.

Po živém vstupu následovala porada. Vždycky jsem chtěla chodit na porady. Cítila jsem se důležitá, když jsem se jich mohla zúčastnit. Ve zpravodajství jsem měla tři porady denně a po roce mi začalo vadit už i slovo *porada*, protože se stejně vždycky přihodilo něco nečekaného a všechno, o čem jsme se radili, jako by nebylo.

Když už konečně byly celodenní porady za mnou, nastal čas jít domů. Normálně bych téměř utekla, ale při představě večerní oslavy u rodičů jsem odchod odkládala. Od té doby, co žiju svůj život, na něm táta vidí jen samé chyby. Když jsem mu nadšeně líčila, že jsem začala pracovat v televizi, řekl mi na to jen, že v televizi pracuje kdekdo, a proto nechápe, proč se tak raduju. Nebo když jsme kupovali auto, divil se, že chceme ojeté a nekoupíme si nové. Tenkrát mě vědomí toho, že jsem k ničemu a nedokážu vydělat ani na nové auto, tak zdeptalo, že jsem se nakonec rozhodla dát za auto mnohonásobně víc peněz a koupit si nové. Jen aby táta viděl, že na to mám. Už se nemůžu dočkat, jakou chybu na mně uvidí tentokrát.

Blížíme se k rodičům a mě dohánějí vzpomínky. Je to pro mě jako návrat do dávných let. Někde z hloubi se vynořují věci, na které jsem dávno zapoměla. Přicházejí, jako by se staly včera.

Sedím na sedadle spolujezdce a na klíně držím krabici zákusků. Koupila jsem rakvičky, které mám nesmírně ráda, ale můj sevřený žaludek mi dnes nejspíš nedovolí žádnou sníst. Přesto se pousměju, když si vzpomenu, jak jsem se jimi cpala jako dítě na pouti. Měla jsem poutě pomíchané, i když se každý rok opakovaly.

„Mami, kde je ten Újezd, kam jedeme příští týden? Připomeň mi ho.“

Byla jsem ještě malá a potřebovala jsem malou nápovědu, abych se rozpomněla.

„To je tam, jak máš kamarádku, která má babičku s hospodou, a hrajete si u ní.“

Připomenutí kamarádky fungovalo nejspolehlivěji. Hned jsem si vzpomněla na všechno, co jsem s kamarádkou prožila. Hlavně se mi okamžitě vybavilo cukroví, kterého jsem snad nikdy v životě neviděla víc pohromadě.

V Újezdě mají úžasný zvyk, který jsem jako dítě milovala. Před nedělní mší každá ženská z vesnice donesla do hospody cukroví, které na pouť napekla, aby se po mši rozdalo. Cukroví se snášelo do největší místnosti už od pátku a v sobotu večer se stoly doslova prohýbaly pod tíhou dobrot. S kamarádkou jsme se tajně plížily do místnosti, která se nezamykala, a kradly koláčky, trubičky, rakvičky. Prostě všechno, na co jsme si jen vzpomněly. Cukroví bylo tolik, že by nám to nikdo nezazlival, ale při spěchu jsme za sebou špatně zavíraly dveře, a tak nebyl problém, aby se do místnosti vloudil pes. Nás kamarádčina babička tolerovala, ale velkého vlčáka, který se oblizoval po spořádání tácku rakviček se šlehačkou, už ignorovat nešlo. Dostaly jsme pěkně vyhubováno, ale byly

jsme potvory. Cukroví jsme kradly pořád, jen jsme za sebou lépe zavíraly dveře.

Když dorazíme na místo, klepou se mi ruce tak moc, že krabici zákusků sotva držím. Ne vždycky jsem byla z návštěvy rodičů tak vykolejená, ale čím déle jsem z domu pryč, tím je to horší. Můj život je pro ně tak jiný a tak nepochopitelný, že najít společnou řeč je téměř nemožné. S mámou si občas zavoláme, někdy se staví na návštěvu, ale s tátou jsem nemluvila skoro rok. Ani na narozeniny mě nezval on, ale máma. Nejistým krokem se blížím k domu. Nevyvolává to ve mně pocit, že jdu domů. Nemám k tomuhle místu žádnou citovou vazbu. Nebydlela jsem tady tak dlouho, aby se nějaká vytvořila.

Rodiče celé moje dětství a vlastně i dospívání hledali ideální nemovitost. Podmínkou bylo, aby stála v Bíteši, protože i když jsme žili v podstatě kočovně a mohlo být jedno, kde bydlíme přes zimu, táta dál od zbytku rodiny nechtěl a ta byla v Bíteši a v blízkém okolí. Další podmínkou bylo, že dům musí mít velký pozemek, aby se na něj vešly všechny kolotoče. K vysněnému domu se rodiče propracovali až v mých dvaceti letech. Do té doby jsme se vždycky na zimu stěhovali do malého 1+1 na bítešském sídlišti.

Stísněný prostor byl mnohdy k nevydržení. Táta vnímal byt jen jako zimoviště a raději pobýval celé dny jinde. Buď pracoval na pronajaté zahradě na údržbě kolotočů, které jsme tam parkovali, nebo se scházel se širokou rodinou a domů se šel jen vyspat. A já mu záviděla, že je velký a může jít sám ven a vrátit se až večer.

Moje doma bylo víc v maringotce než v malém bytě, který mi nikdy nepřirostl k srdci. Když jsme se přestěhovali do

domku, žasla jsem nad tím, že máme komoru, kam můžeme nakoupit jídlo do zásoby. Pro většinu lidí naprosto běžná věc, ale pro mě byl opravdu zážitek mít prostor na žití a vlastní dveře od pokoje, ve kterém jsem se mohla zavřít a mít soukromí. Byla to pro mě naprosto nová věc.

Množství aut před domem napovídalo, že účast na narozeninové oslavě je nemalá, a já se ještě víc začala bát, koho uvnitř potkám. Táta se narodil jako poslední ze sedmi dětí a jako jediný kluk. Babička mi vykládala snad tisíckrát o tom, jak doma měla připraveno vše růžové a už ani nedoufala, že by se mohl naposedmé zadařit chlapeček. Velká rodina není nic neobvyklého, ale ta moje je odlišná tím, že se všichni neustále navštěvují. Je téměř nemožné jet na návštěvu za rodiči a najít doma jen rodiče. Vždycky je u nich nějaká návštěva. I kdybych přijela o půlnoci, tak potkám nějakou tetu nebo sestřenicí.

Z tohoto standardu se vymykám jen já. Já jediná jsem ta, která zradila, odstěhovala se do velkého města a dovolila si žít vlastní život. Táta mi to nikdy neodpustil a vždycky mi připomenul, abych si vzala příklad z někoho jiného, který to podle něj dělal lépe než já. Občas mi touha zavděčit se mu doslova zatemnila mozek a dělala jsem všechno pro to, abych žila podle jeho představ. Tak moc jsem toužila po uznání a pochvale, až jsem se dostala do stavu, kdy se bojím zazvonit na zvonek a jít dovnitř.

Poslední nádech a zvoním. Otevřít mi přijde sám oslavenec ve výborné náladě. Předání dárků s přáním všeho nejlepšího proběhlo normálně a pokračujeme do kuchyně. Odvedle slyším výbuchy smíchu a je evidentní, že oslava je v plném proudu. Pozdravím se s mámou a jsme směřováni rovnou do obýváku,

který sousedí s kuchyní. Při vstupu do místnosti nahlas pozdravím a je pro mě překvapením, že mi odpoví jen tři lidé. Nikdy v životě jsem se v tomhle pokoji necítila tak nevíтанá a tak cizí jako dneska. Všichni na mě koukají, jako kdybych přilétla z jiné planety. Je to tak nepříjemné, že si kontroloju oblečení, jestli někde nemám flek, ale nenacházím žádnou nesrovnalost.

Uprostřed prostorného obývacího stolu stojí velký stůl, na kterém jsou samé dobroty. Bohužel u stolu už není místo, a tak si s Tondou sedáme na rohovou sedačku v koutě a já se ho nevěřícně ptám:

„Zdá se mi to, nebo to je nějaký divný? Taky se ti zdá, že na nás každé kouká?“ V duchu si nadávám, že jsem sem vůbec chodila. V podstatě mě nikdo nezval. „Tondo, to byl strašnej omyl sem jít.“

Když už situace bila do očí, přisedla si k nám máma, aby to vypadalo, že aspoň někdo z přítomných o moji přítomnost stojí. Já bych to snad i chápala, kdyby všichni jezdili s kolotoči a já byla ta, která od nich utekla, ale většina lidí z mé rodiny žádný kolotoč nemá. Táta zdědil poutě i atrakce po dědovi a postupem času přibral na ježdění jednu sestru a dva bratrance. To jsou všichni, kteří u nás jezdí s kolotoči. Zbytek tátových sester chodí normálně do práce a mají děti, které taky chodí do různých prací.

Stále přicházejí noví gratulanti a já potkávám bratrance a sestřenice, které jsem neviděla dlouhé měsíce, dokonce i roky. Když dorazil bratranec Dan s manželkou, která čeká čtvrté dítě, začala jsem se pomalu zvedat k odchodu do jiné místnosti. Řeči o těhotenství nejsou moje oblíbená činnost. Snad bych i stihla odejít, kdyby táta na celou místnost s velkou

radostí a optimistickým hlasem nezahulákal: „Hano, tady Danovci čekají miminko, víš o tom?“

Všichni se na mě podívali a já mlčím. Neřeknu ani slovo. Žádná nadšená gratulace, vůbec nic. Minimálně o jednom mém potratu věděli všichni v místnosti a zvědavě čekali, co na to řeknu. Já přemýšlela, zda se mám jít zhroutit do koupelny, nebo postačí záchod. Tonda viděl, že trpím, a tak mě aspoň povzbudivě chytil za ruku. Když už všichni pochopili, že se k této novince nevyjádřím, pokračovali dál v rozhovoru, který začínal být hlasitější s každou štamprlí vypité slivovice. Dál jsem se bavila jen s Tondou a sem tam ve volné chvíli přisedla na sedačku máma. Bylo pro mě překvapením, když se do rozhovoru zapojil i táta.

„Vy to děláte všechno špatně. Koukni se, jak žijete. Dítě nemáte a jen pořád pracujete. Není to v pořádku a já nebudu mlčet. Dítě má vidět, jak se v životě posouváte, a z toho si brát ponaučení.“

Nevěřila jsem vlastním uším. Kdyby mi dal facku, bolelo by to méně. Jako kdybych si svou situaci vybrala. Tonda je velký diplomat a jedině, co odpověděl, bylo, že si myslí, že to děláme správně. Tak teď už opravdu musím odejít, nebo se rozpláču. Po rychlém úprku z místnosti zjišťuju, že je v koupelně obsazeno a na záchodě taky.

Beru si nejteplejší kabát, který najdu na věšáku a běžím na zahradu. Chudák Tonda, zůstal vevnitř a nejspíš dál poslouchá, jak děláme všechno špatně. Hned za domem je menší dvorek s garáží a s posezením, které je pro kuřáky připraveno i v zimě. Chvíli váhám, zda se posadit na zmrzlou židli, ale musím se párkrát nadechnout a uklidnit. Pohodlí musí jít

stranou. Sedím a koukám na další část zahrady, která je pře-
pažená dřevěnou bránou. Hned za bránou stojí atrakce, které
pod velkými modrými plachtami a vrstvou sněhu nepřipomí-
nají kolotoče ani vzdáleně.

Zase se mi vrací nespočet vzpomínek, které jsem už dávno
vytěsnila. Je mi třicet a zažila jsem toho víc než někdo za celý
život. Prý je nejhorší, když je život nudný. Já naopak vždycky
trochu nudy a klidu hledala. Zato moje máma, když utekla
s klukem od kolotočů, spíš hledala různorodost.

Máma si tátu našla v roce 1988, jak jinak než na pouti. Táto-
vi bylo osmnáct a vyučil se pro fabriku, kde dělal elektrikáře.
Po vzoru svého otce přes týden pracoval a žil u rodičů v bytě
a o víkendu jezdil po poutích. Zrovna byl ve věku, kdy pomalu
začínal přebírat živnost. Nikdy jsem od táty neslyšela, že by
chtěl dělat něco jiného. Našel se v ježdění s kolotoči.

Když táta se svým otcem stavěli na náměstí řetězový ko-
lotoč, máma si doma v kuchyni představovala, jak vaří oběd,
nese ho na náves a dívá se, jak tomu krásnému klukovi od ko-
lotoče chutná. Bylo jí teprve patnáct a po prázdninách ji čekal
nástup na učiliště, kde se měla vyučit švadlenou. Ten kluk jí
popletl hlavu natolik, že po zbytek týdne s kamarádkami po-
stávaly poblíž jeho kolotoče, pokukovaly po něm, schválně se
nahlas smály a rozhovory o ničem vedly o poznání hlasitěji,
než bylo nutné.

Táta byl hezký modrooký chlap s namakanou postavou
a trochu rebel. Holky na vesnicích, pro které pouť byla nej-
větším rozptýlením za celý rok, nenechával v klidu. Pověst-
ná jiskra mezi rodiči přeskočila, i když táta moc dobře věděl,
že začínat si s holkami na poutích nedělá dobrotu. Ale neměl

v plánu jen si užít a odjet dál. Začal s mámou chodit. To se nelíbilo máminým rodičům, a proto slýchávala doma často hádky. Rodina nebyla zrovna harmonická a nežádoucí vztah tomu nepřidával. Museli to vyřešit razantně a rychle. Táta vzal mámu do skromně zařízené maringotky, kterou připravil na bydlení, a zeptal se:

„Nic jiného nemám. Nevadí ti to? Budeš tady se mnou?“

Odověděla ano a domů už se nevrátila. Ani po víc než třiceti letech vztahy s rodiči neurovnala. Škola šla stranou, zažádali si o malý městský byt na sídlišti v Bíteši, aby se měli z poutí kam vrátet, a udělali si mě. Bylo léto 1990, já v kočárku, táta bez práce ve fabrice a máma ve střelnici. Co bude, nikdo nevěděl, ale rodiče šli za svým snem. Děda odešel do zaslouženého důchodu a na poutě jezdil už jen na návštěvu – rodiče měli kolotoče na plný úvazek.

Byla naprostá samozřejmost, že já měla domovy dva. Jedno doma bylo v malém bytě na sídlišti, kde jsem bydlela s mámou a tátou přes zimu, a druhý domov měl kola a stál vždycky vedle práce rodičů. Modrá maringotka byla mým prvním láskyplným domovem. Prostě máma, její střelnice, hromada růží z papíru a molitanu, stálé stříhání a barvení a drátkování... Prostě táta a jeho kolotoč, práce, stavění, údržba. A moje maličkost.

Jakkoliv nepochopitelné se to možná může zdát, dětství na poutích je to nejlepší, jaké si dítě může přát. Zažila jsem věci, o kterých se dětem z paneláku ani nesní. Hry s kamarády nebraly konce. Každý můj týden začínal tím, že jsme přijeli na pouť, kde už čekaly děti na vytoužené kolotoče. To nadšení bylo až hmatatelné. Hned jak jsem vystoupila z auta, začala jsem si hrát. Některé děti si mě pamatovaly z minulých let a ty

nové se zapojily naprosto přirozeně. Děti se točily kolem kolo-točů každý den od samého rána až do večerních hodin, protože o pouti měly povoleno být venku déle. Když jsem ráno vyšla z maringotky, už na mě čekala parta dětí, které si toužily hrát.

Nebyla jsem ještě školou povinná a měnit kolektiv pro mě byla naprosto přirozená věc, jen se mi občas pletla jména. Když už jsem se je konečně naučila, zase jsme jeli dál. Děti byly smutné, že pouť odjíždí, ale já nikdy smutná nebyla. Těšila jsem se na další pouť. Věděla jsem, že na mě čekají další kamarádi, které jsem před rokem opustila.

Každý večer jsem padala do postele zničená, unavená, potlučená, ale spokojená. Mou oblíbenost podtrhávaly i moje hračky. Hranice státu se teprve otevíraly světu a výběr hračkářství ještě nezaplavily zahraniční vymoženosti. Máma, která musela zásobit střelnici, jezdila nakupovat hračky do velkoskladů a ty byly v Brně jen dva. Jezdit s ní byla jedna z mých nejoblíbenějších činností. Vždycky jsem měla dovoleno jednu hračku si vybrat. Kolikrát měla máma do střelnice už nakoupeno a jen čekala, až si vyberu ještě já. Když jsem ke čtvrtým narozeninám dostala bílé autíčko s dálkovým ovládním na baterky, které skoro nebylo k sehnání, děti ve vesnicích u naší maringotky stávaly frontu a mnozí kluci si přede mnou i klekali na kolena, jen abych jim autíčko půjčila. Vždycky jsem byla středem zájmu. Byla jsem ta zajímavá, neokoukaná a nová.

Už jako dítě jsem věděla, že přes týden si můžu hrát, ale o víkendu je zapotřebí vydělat peníze. Třeba o prázdninách bývaly na některých poutích zábavy celou noc. Když bylo jasné, že by mě dunící hudba v noci nenechala vyspat, musela jsem

spát u babičky a dědy v Bíteši. Těšila jsem se k nim. Babička mi často vykládala, jaké to bylo, když byla malá jako já, ale některé historky jsem nebyla schopná zpracovat. Babička zažila válku a často se k ní ve vzpomínkách vracela. Děda taky zažil válku, ale nikdy o ní nemluvil. Spíš mi vykládal o tom, jak se živil stahováním dříví v lese. Ještě než začal jezdit s kolotoči, bydlel několik let s celou rodinou v hájovně, kde měli koně a hospodářství. Neskutečně se mi líbila představa, že jsem tam taky a jezdím na velkém černém koni, se kterým děda chodíval do lesa.

„Dědo a proč jsi nezůstal v té hájovně s tím koněm? Kde teď ten kůň je?“ To byly moje nejčastější otázky.

„Tady jsi. Měl jsem o tebe strach, kam ses ztratila,“ slyším za zády Tonda, který už se konečně vymanil z psychického teroru mého táty.

„Musela jsem na vzduch. Tak tady přemýšlím. Můžu se tě na něco zeptat?“

„Jasně. Povídej.“

„Toni, jak žije dítě, když bydlí na jednom místě? Já ani nevím, jak bych měla na jednom místě vychovávat dítě. Prožila jsem tak jiný dětství, že vlastně ani nevím, jaká je realita.“

Tonda jen poznamenal: „Moc to řešíš. Žil jsem stejně jako ty, akorát jsem měl míň kamarádů.“

Silně pochybuju, že kluk z vesnice měl podobné dětství jako já. Už ve školce jsem zaznamenala první rozdíly mezi ježděním a bydlením na jednom místě. Vždycky když jsme se na zimu přestěhovali do bytu, začal mi velký kolektiv dětí chybět. Ano, kamarádila jsem se sousedkami a chodila jsem si k nim hrát

a ony zase chodily k nám, ale to bylo málo. Já nebyla zvyklá na jednu nebo dvě kamarádky. Měla jsem nejraději, když jsem si s kupou dětí mohla hrát na schovávanou. Rozhodla jsem se aspoň, že budu chodit do školky.

Nemusela jsem. Byl to jen můj rozmar a máma se nechala přemluvit. Představovala jsem si, že to bude, jako když přijedu na pouť. Hned na začátku můj slavnostní nástup zkalilo zjištění, že tam musím jít v době, kdy v televizi vysílají moje oblíbené pohádky. Všichni byli doma a já jediná musela odejít. Další moje rozpaky vycházely z toho, že nejsem ta oblíbená a zajímavá. Děti za mnou automaticky nepřicházely se zájmem si hrát. Byla jsem jako všichni ostatní a byla jsem poprvé v životě na řadě já, abych přišla jako první. Příčilo se mi to už tenkrát a neuměla jsem to.

Prosila jsem mámu, abych nemusela do školky chodit tak brzy ráno. Ta ale chytře změnila téma hovoru: „Hani, příští týden budete s dětma papat k obědu grilovaný kuře, to máš ráda.“ Moje dětská mysl se upnula k představě mého oblíbeného jídla. Očekávaný den přišel. Seděla jsem s ostatními strážníky u stolu, kolem se vznášela vůně grilovaných kuřat. Konečně přede mě paní učitelka postavila talíř.

„Co to je? Kde je kůže?“ Hrůza, oni servírují grilovaná kuřata bez kůže! Tak sem už nikdy nevkročím!

Ten den jsem se sbalila a počkala jsem na mámu sama v šatně. To, že mě všechny učitelky hledaly, mi bylo srdečně jedno. Jak jsem řekla, tak se stalo, a protože jsem se do školky odmítla vrátit, máma mě z ní zase odhlásila. Byl to pokus, jak si zkrátit čekání na sezonu, které se mi v malém bytě zdálo nekonečné, ale nevyšel.

Tonda mě vrátil do reality: „Hani, pojď už dovnitř. Je strašná zima. Ať nejsi nemocná. Ještě chvíli to vydrž a pojedeme domů.“

„Dobře, ještě jeden pokus, abych tady nezmrzla.“

Zase sedíme na sedačce a jsem pevně rozhodnutá, že dneska mě to nezničí. Táta už se věnuje někomu zajímavějším, než jsem já, tak je snad i možné, že už další promluvu do života nedostanu.

Když vchází do obýváku můj bratranec Rudolf, sotva si ho všimnu. Snad ani nepozdravil, ale když osazenstvo zaznamenalo jeho příchod, hned ho hlasitě přivítalo. Rudolf se posadil na místo, které mu u stolu bylo vyčleněno, a hned se pustil do rozhovoru. Tak jak všichni nejdřív koukali na mě, tak jsem se já teď zadívala na něj. To není ani pravda, jak zestárl.

Je to jeden z těch bratranců, kterého jsem neviděla víc než rok. Rudolf je syn nejstarší tátovy sestry. Když se vyučil a měl po vojně, rozhodoval se, jakou cestou půjde dál, a strhnul ho kolotočářský život. Fascinovalo mě, jak se někdo dokáže pro tohle povolání rozhodnout až v dospělosti. V žádném případě nejde žít na jednom místě běžný život a s kolotoči jezdit jen tak napůl. Je to styl života a pro úspěch je potřeba žít ho naplno a bez podmínek. Proto mi přijde logické, že to člověk musí dělat od dětství, aby byl na takový život zvyklý.

Rudolf vyrostl na jednom místě, v bytě, který dostala jeho rozvedená máma od fabriky, v níž dělala celý život řadovou dělnici. To, že si koupil dětskou houpačku a vyrazil s tátou, byla jen jeho volba. Byla jsem ještě hodně malá, když s námi začal Rudolf jezdit, ale pamatuju si, co způsoboval za rozruch,

když přijel na pouť. Byl to krásný, urostlý mladý kluk, který připomínal spíš hollywoodského herce než kluka od houpačky. Holky se mohly zbláznit, když jednou za rok přijel. Nejraději by mu skákaly do postele na střídačku.

V té době s námi začal jezdit i druhý bratranec Dan. Byl podobně starý jako Rudolf a věřím, že ho k ježdění přivedl i neutuchající zájem holek, který viděl u Rudolfa. Coby student si všemožnými způsoby našetřil trochu peněz a rozhodl se postavit si malý dětský kolotoč. Danova máma, tátova sestra, v devadesátých letech dělala školnici na základní škole. Toho Dan využil a po nocích si vysněný kolotoč postavil ve školních dílnách, vybavených náradím, které on neměl.

Tak se k nám přidali dva tátovi synovci a moji bratrance. Dva mladí kluci, kteří si naplno užívali zájem holek na každé pouti, kam přijeli. Trošku víc si zájmu užíval Dan, protože Rudolf byl čím dál víc přesvědčený, že čeká na tu pravou. Dokonce to holkám na poutích začal říkat. Působilo přinejmenším směšně, když vykládal holce, která by mohla dělat modelku, že je čistý jako slovo Boží a čeká na tu pravou. Nejednu to odradilo. Přesto se té pravé dočkal, ale až o dvacet let později. A je jediný z celé mé velké rodiny, který si vzal holku od kolotočů. Ne moc pěknou ani ne moc chytrou, ale od kolotočů.

Co se týká seznamování na pouti, je to ta nejjednodušší věc, jaká existuje. I kdybych vypadala jako strašidlo, není problém najít si partnera. V podstatě jsem žila neustále na zábavách a společenských akcích, a to je nejlepší místo k seznámení. Ale svět světských je i v tomto ohledu jiný a z mého pohledu dost extrémní. Nejdůležitější pravidlo je najít si protějšek taky od kolotočů. Soužití s těmi „usedlými“ je nežádoucí. Zde celá

moje rodina i já vybočujeme. Toho pravidla se držel jen Rudolf.

Jednou jsem byla svědkem rozhovoru mého táty s paní od rádobý konkurence, a myslela jsem, že jí vzteky vyškrábu oči.

„Já jsem svým klukům vždycky zakazovala zahazovat se na poutích s místními holkama. Vždycky jsem trvala na tom, aby si našli nevěsty mezi světskýma,“ krákala vedle maringotky.

Tímto prohlášením se cíleně navázela do mojí mámy, které v žilách světská krev určitě nekolovala. Nahlas jsem nic neřekla, ale aspoň jsem pořádně práskla dveřmi. Dnes už bych jí řekla, co si o ní myslím, a možná jí i připomněla, jak dopadli ti její synáčci, kteří si vzali holky ze správné skupiny lidí. Rozvedení, s dětmi ve střídavé péči.

Druhé pravidlo, které je stejně důležité jako to první, je, aby holka byla ještě panna, když už si najde tu správnou známost ze správné vrstvy. Tady jsem to prohrála na celé čáře. Můj první kluk byl z vesnice, kam se jezdilo na pouť. Tím pádem jsem si definitivně uzavřela možnost najít si později kluka od kolotočů, protože jsem už byla poskvrněná. Zato bratranec Rudolf se svou Marií se této zásady pro jistotu drželi oba. Marii bylo přes třicet, když se rozhodla, že je Rudolf ideální partner, a za každou cenu ho chtěla dostat. On se ze začátku dost bránil, protože Marie nebyla zrovna modelka, ale její otec ji k němu vodil na návštěvy, nebo spíš na námluvy tak neúnavně, až Rudolf podlehl. Když už spolu chodili a plánovali dovolenou u moře, Marie víc, než jaké si s sebou vezme plavky, řešila, co na to řeknou lidi, že jedou svobodní na společnou dovolenou.

Na tenhle extrém jsem připravená opravdu nebyla a nikdy v životě jsem neplánovala udělat to podobně, i když táta by

určitě chtěl. Mám jen jednu jedinou zkušenost s klukem, který byl, dá se říct, z branže. Jeho uhánění mi způsobilo trauma a spousty bezesných nocí.

Na poutě o víkendu jezdí stánkaři. Někam jich jezdí více, někam méně, záleží na velikosti akce, ale k nám jezdil pravidelně Lumír. Borec s nejasnou minulostí, ale s velkými miliony na účtu. Nikdy jsem nepochopila, jak tenhle člověk mohl zbudovat novostavbu v Brně za několik milionů ze stánkového prodeje, ale má ji. Lumír je starší pán, který se skamarádil s tátou. Téměř se železnou pravidelností přijížděl se svým karavanem, s manželkou a synem už v pátek a trávil na poutích celé víkendy.

„Honzo, koukni na tu Hanku. Pracovitá je, studuje, pomáhá rodičům. Ta by se mi vedle tebe líbila.“

„Ale mami, já přece přítelkyni mám. A Hanka je zadaná a je na mě ještě dost mladá.“

„Ale měl by ses o ni pokusit. S ní by ti bylo dobře.“

A tím to začalo. Honza poslechl svou maminku a rozhodl se, že mi znepříjemní život, jak nejvíc to jen půjde.

Táta u nich v karavanu sedával celé noci a vedl dlouhé rozhovory, mezi které patřilo taky to, že bych se jim líbila jako nevěsta. To, že mi je Lumírův syn po ramena a má tik, bylo to nejmenší, co mi na něm vadilo. V minulosti několikrát seděl ve vězení a platí alimenty bůhví na kolik dětí. Přesto vím, že by ho táta vedle mě viděl určitě raději než kluka, co nejezdí s kolotoči.

Chtělo se mi zvracet už jen při myšlence, že bych vedle něho měla trávit delší čas. Honza to prvně zkoušel po dobrém a kamarádsky. Sem tam si přišel popovídat. Povíдалa jsem mu o škole a o kamarádech. Neměli jsme moc společných témat,

ale jsem zvyklá mluvit s každým, a tak jsem nějaké téma vždycky našla. Díky tomu, že jsem kamarádká, dala jsem mu víc prostoru, než jsem měla, a on přitvrdil. Kde sehnal moje telefonní číslo, nevím, ale začal mi psát. Ze začátku nevinně, stylem: Ahoj, jak se máš, zrovna na tebe myslím. Vzhledem k tomu, že jsem mu často povídala o škole a že do ní chodím ráda, ještě do SMSky připsal: Promiň, že píšu s chybami, už mám trochu popito. Brzy pochopil můj nezáměr a přitvrdil.

On mi volá, co zase může chtít?

„Tak hele, ty krávo namyšlená, jestli tě nebudu mít já, tak nikdo.“

Tak teď jsem se začala bát. Věděl, kde se pohybuju, a nepřekvapilo by mě, kdyby si na mě počkal a něco mi udělal. Jeho minulost byla všelijaká. Svěřila jsem se tátovi, že mě jeho kamarád obtěžuje a dost mě to děsí. Tátova reakce byla přinejmenším divná a podle mě nedostačující. Na jednu stranu mi pomoci chtěl, protože si uvědomoval jeho minulost i to, čeho by byl schopný, ale na druhou si to nechtěl s Lumírovými rozházet, chtěl být kamarád. Proto když mi zase jednou Honza neúnavně volal a vyhrožoval, předala jsem mobil tátovi a prohlásila jsem:

„Je to tvůj kamarád, tak to sakra už vyříd'. Já už na toho debila nemám sílu.“

Táta přijal hovor a se smíchem Honzovi oznámil: „Honzo, nevyhrožuj nám a už nám nevolej.“

Jen tohle? Vážně mu řekl se smíchem jen tohle? Nevěřila jsem vlastním uším. Já se bojím, že mě znásilní, a táta se tomu směje a div ho neprosí, aby přestal. Tak to je super. Ale nejspíš tátova autorita zařídila to, že mi Honza dal pokoj a snad i pochopil, že opravdu nemám zájem. Nasadil ovšem

jinou taktiku. Všude možně mě začal pomlouvat. Jenom jsem zírала, jaké věci jsem se o sobě dovídala. Údajně jsem ho měla strašně uhánět, ale on mě nechce a chudák neví, jak se mě má zbavit.

Netrvalo dlouho a Lumírové chtějí peněz se zase přihnali na pouť. Skoro jsem se rozplakala, když jsem je viděla. Místo pozdravu jsem raději zalezla do maringotky, a dokud jsem nemusela vylézat, byla jsem v úkrytu, abych nedráždila hada bosou nohou. Moje taktika vycházela, než mi to celé pokazil táta.

„Hanooo, pojď sem,“ slyšela jsem zvenku.

Přišla jsem ke karavanu, který byl pevně zakotvený na víkendový pobyt, a čekala na povel od velitele. Kolem karavanu už bylo nachystané plastové posezení s malým stolkem, který si říkal o pohoštění.

„Udělej nám čtyři kafe a Honzovi dones židli. Už na něj žádná nezbyla.“

Nevěřila jsem vlastním uším. Co že to mám Honzovi donést? Neměla jsem slov a nevěřičně jsem zírала na tátu. Tak já mám Honzíčkovi donést židli. A nemám mu i vyžehlit, abych ukázala, jaká bych byla nevěsta? Namířila jsem si to zpět do maringotky. Že bych donesla židli, jsem zavrhla hned, ale jak to udělám s tou kávou?

U televize seděla máma a na poslední chvíli dělala ještě pár papírových růží do střelnice. Na to, že byla máma přivdaná, uměla růže nádherné. Já se je nikdy nenaučila. Jednou ve škole po mně chtěli udělat na ples pár papírových růží a mysleli si, že když o to požádají mě, tak se obrátí na tu nejzkušenější. V životě jsem nezamotala ani jednu kytku, a tak jsem jim slíbila, že máma doma nějaké udělá a já jim je druhý den přinesu.